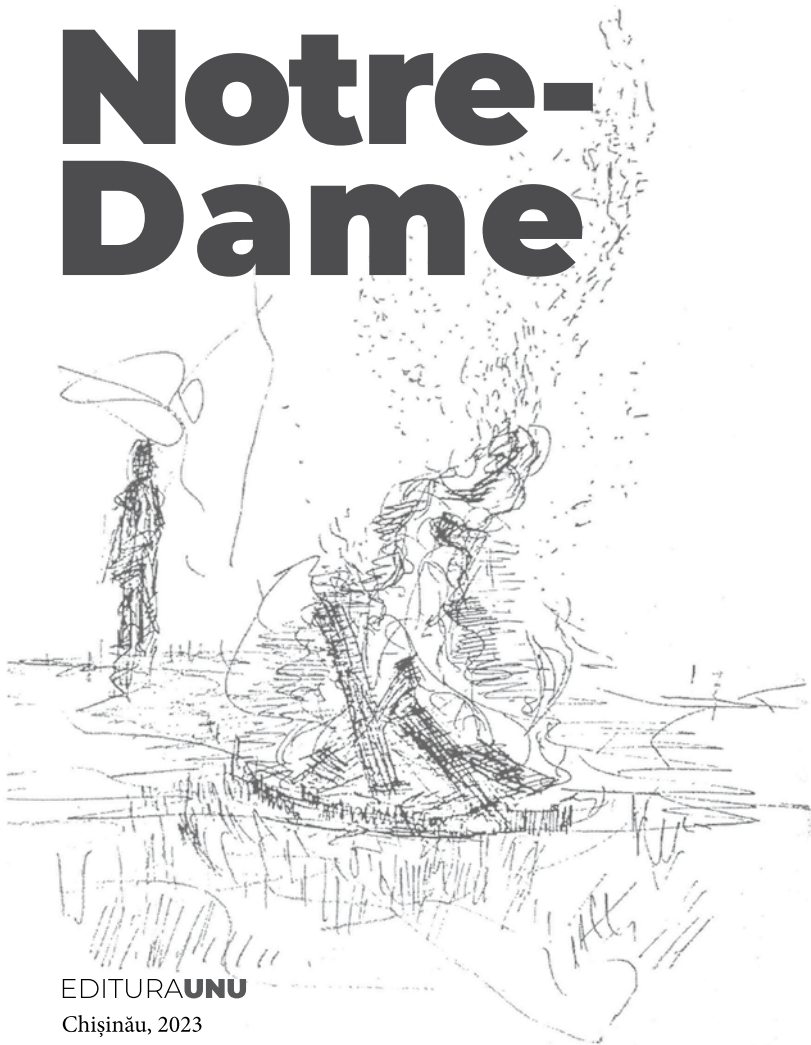

Constantin OLTEANU

Notre-Dame

EDITURA **UNU**

Chişinău, 2023

Editura UNU

str. Ion Creangă, nr. 62/4, Chișinău MD-2064, Republica Moldova

Tel.: (+373) 69 12 23 42

Email: editura.unu@gmail.com

Web: www.editura1.md

Constantin Olteanu

NOTRE-DAME

Ediția I, martie 2023

Autor: Constantin Olteanu

Editor: Igor Condrea

Lector: Silvia Berlinschi

Ilustrații: Veronica Lupan

Coperta și prezentare grafică: Igor Condrea

Machetare: Grig Teodor-Anghel

Prepress: Editura UNU

Tipar: Fox Trading SRL

© Text: Constantin Olteanu, 2023.

© Ilustrații: Veronica Lupan, 2023.

© Prezentare grafică: Editura UNU, 2023, pentru prezenta ediție.

Toate drepturile rezervate.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova**Olteanu, Constantin.**

Notre-Dame / Constantin Olteanu ; ilustrații: Veronica Lupan ; coperta și prezentare grafică: Igor Condrea. – Ed. 1-a. – Chișinău : Unu, 2023 (Fox Trading). – 147 p. : il. – 300 ex.

ISBN 978-9975-3457-5-0.

821.135.1(478)-3

O-50

*Arde în fiecare din noi
cîte o catedrală*

CÎND TU TE SCOȚI PE TINE ÎNSUȚI la plimbare. Ca pe un câine. Lipit de ușă, speriat de umbre și gata-gata să urli, aștepți să te scoată afară. Îți cauți printre alte haine bluzonul cu fermoar. Sînt doar cîteva polițe într-un dulap cît odaia de înalt. Doar cîteva pe care abia de încap hainele tale. Haine care au aceeași culoare. Un vișiniu neînțeles cu o dungă albastră pe guler și peste manșete. Sînt atît de la fel hainele tale în timp ce tu, tot tu, stai lipit de ușă, gata-gata să urli. Ce vrei tu – să ajungi cît mai repede-afară sau să ajungi cît mai repede-oriunde, doar ca să nu mai rămîi în odaia ta. Movmentele astea cînd toate cîte sînt parcă te-ntreabă și te întreabă, iar tu amîni și amîni răspunsul. Ce au ele cu viața ta și de ce insistă pe întrebările astea? Pozele de după care doar din cînd în cînd apar dungile galbene ale tapetului, perdelele de un cafeniu prea învechit care își tot scutură frunzele încă de pe cînd erai tînăr și încă... Ce încă? Oglinda. Oglinda care îți mai arată o dată pozele și perdelele. Și dincolo de argintul ei – aceleași întrebări și aceleași neauzite răspunsuri.

Și dincolo de argintul ei – tu căutînd într-un dulap un bluzon cu o dungă albăstrie. Tu nu ți-ai cumpărat niciodată haine. Doar niște pantofi la parterul unui centru comercial. Asistat de vînzătoare, ai făcut cîtiva pași spre oglindă. Pantofi cafenii, un pic ascuțiți în față, cu tocul de un deget peste talpa lor, și fără șireturi.

Ai ieșit prin ușa magazinului cu o cutie în pungă, încălțat în pantofii tăi vechi cumpărați împreună cu Otilia. Acum se simte absolut diferit. Și singur. Chiar dacă Otilia e încă cu el. Într-o adeverință de stare civilă, în poza de pe noptieră și, destul de frecvent, în întrebările prietenilor. Dar Otilia, ce face Otilia? Întreabă și nu mai așteaptă răspunsul. „Doamne, cît de minunați sînteți voi doi și cît de bine vă potriviți!” Și afli că au fost la Paris sau la mare, în Turcia, sau că nu au fost nicăieri, și poate ar fi mai cîteva zile, dar uite ăștia de la serviciul lui, ăștia nu au inimă-n ei și nu înțeleg... De parcă...

Pentru prima dată ți-ai cumpărat pantofi singur.

Tatăl lui Mircea nu a telefonat nici azi. Nu, nu a telefonat. L-ar fi recunoscut neapărat după numărul afișat pe ecranul telefonului: 0961 – așa încep mai toate numerele de telefon, 04851 – Luna și anul nașterii sale. UNU... Ce poate fi unu? Copilul acesta

care s-a născut în luna aprilie 1985. Așa s-a întâmplat. De fapt, ce s-a întâmplat – că s-a născut el în luna aprilie anul 1985 sau că acolo, la buticul de unde a cumpărat taică-său cartela de telefon, dintr-o întâmplare și nimic mai mult, au repartizat –o și pe cea cu numărul ista. Cui să-i spui tu că te-ai născut dintr-o întâmplare?

Poți să spui că așa s-a întâmplat, ai urcat într-o zi în tren și te-ai pomenit în același compartiment cu prietenul tău din copilărie... E o întâmplare. Sau... Dar asta nu e întâmplare. În ziua în care s-a aprins Notre-Dame, în fața națiunii franceze urma să vorbească Macron. Franța era cuprinsă de un val imens de nesupunere, Parisul era de câteva luni îmbrăcat în galben, vitrinele luxoaselor magazine au fost făcute cioburi, și acea revoltă generală nu se mai încadra în vechile forme ale unor proteste înțelese de toată lumea. Și s-a aprins Notre-Dame. În textul pe care l-a scris pentru ziar se întreba dacă de-a lungul acestei relații între oameni și foc, dacă de-a lungul relației asteia, oamenii au mai făcut și altceva decât să se învețe pe ei și să învețe pe alții cum să-l aprindă? Pentru că atunci, atât de ușor părea atunci să ridici apele Senei peste cupolele catedralei și să o înfășori în pielița născătoare a ei. Ca pe un copil nou-năs-

cut. Dar nu a putut nimeni să facă lucrul acesta. Și catedrala a ars în ochii sfinților ei rămași cumiți pe scîndura icoanelor. A scris atunci Mircea că, prea nemilos fie spus, Notre-Dame a aprins-o Dumnezeu. Ca să salveze Franța. Că în seara zilei aceleia, în fața națiunii franceze nu a mai vorbit Președintele. Pentru că a vorbit Dumnezeu. Ca să salveze Franța. Atunci cînd francezii nu se mai puteau privi în ochi unul pe altul, în cel mai măreț templu al Franței a izbucnit focul. Și toate privirile s-au îndreptat spre Catedrală.

Era o zi de vineri ca multe cîte au fost și pînă la ea... Doar că apa plînsă peste zidurile-n flăcări părea să se-aprindă și ea. Și prea puțină părea să fie. Seara telefonul a tresărit la un mesaj venit de pe undeva. Mircea a căutat prin buzunare, a deschis și a înțeles că mesajul e de la Alexandra. Din Amsterdam. De fapt, nu era nici un mesaj. Doar un desen în creion. O frîntură din fațada Catedralei cuprinsă de foc.

E poate o întîmplare Și dacă o întîmplare e să ardă în creierul tău Notre-Dame și să ardă în creierul fiicei tale Notre-Dame, atunci ce face ca toate acestea să se întîmple? Și de ce? Să aibă cineva nevoie de ele, de întîmplările astea?

Va merge la Amsterdam într-o zi. Și va sta, probabil, mai multă vreme împreună cu Alexandra. De ce nu ar sta? Doar că odaia pe care o închiriază e mică de tot, iar despre bucătărie nici vorbă nu poate fi. O masă lipită de plita electrică, două taburete, un frigider și un dulap cu tacâmuri trimise de tine cu microbuzul care duce colete săptămână de săptămână. Alexandra spune că tu ai să dormi pe canapeaua ei, pentru că ea poate merge la o prietenă. Are și o saltea, dar e mai bine să meargă la o prietenă.

Și ar sta cu ea undeva la o terasă. La o cafea. Să vorbească de una, de alta. Și chiar să o întrebe cum i-a venit gândul acela să scoată din creionul ei o catedrală arzînd? Că nu a fost la Paris niciodată și nu o avea decît undeva printre gânduri.

Arde în fiecare din noi cîte o Notre-Dame. Cei care pun focul pe ea sîntem chiar noi. Și o aprindem atunci cînd dincolo de ochii noștri, căprui sau albaștri, dincolo de barba uitată într-o altă oglindă, dincolo de fruntea de pe care am cules de atîtea ori picătura aceea de sudoare, dincolo de toate e parcă altcineva. Și tu vorbești, vorbești cu el, strigi, îi dai palme și îl rupi în cuvinte cu tăiușul lor întors către dînsul, dar nu te poate-nțelege. Încă un pic și... Și atunci aprinzi catedrala din tine. Degeaba încerci să

o stingi. Să ai lîngă ea toate apele lumii... Degeaba încerci. Va trece ceva timp și ai să descoperi că dincolo de ochii tăi, căprui sau albaștri, dincolo de barba uitată într-o altă oglindă, dincolo de fruntea de pe care ai cules de atîtea ori picătura aceea de sudoare, dincolo de toate ești tu. Iarăși tu. Încă tu.

Odaia asta, în care s-a simțit de atîtea ori fericit. Atîta imensitate încape în ea și atît de ușor se preschimbă într-o cămașă de forță. E parcă totuși așa cum a fost. Rămîn nemișcați și pereții, și mobila, și tot ce e sus și e jos, dar lumea își arată nemărginirea. Poate că atunci cînd te simți cu adevărat îndrăgostit, ea, dragostea, are nevoie de cer ca să zboare. Și atunci cerul încape între tîmplele tale, și între pereții odăii. Să se poată zbura.

Și cînd a întîlnit-o pe Otilia locuia într-o odaie micuță, la niște sute de metri de redacție. Erau cîteva locuințe într-o curte îngustă și lungă cu oameni care pe cît de bine se cunoșteau, pe atît de străini rămîneau. O altfel de curte decît cea de acasă. Părea să fie curtea unui spital cu pacienții scoși din cînd în cînd pe o bancă lîngă peretele încălzit de soare.

Acum e puțin mai largă. Are cîteva polițe pe perețe, un dulap cu cîteva umerase, o masă încărcată cu ziare și cărți și o mașină de dactilografiat, care își

lasă urmele pe o foaie ce s-a învechit mult înaintea cuvintelor.

Și vrei să ieși. Ai tras pe tine bluzonul, ai aruncat geanta pe umăr și ai ieșit. În sfârșit, ai ieșit. În fața casei, e același bătrîn așezat pe marginea scaunului, cu bastonul lui șlefuit de palmă, cu chipiul care ascunde chelia și boabele de linte împrăștiate pe fața lui. Da, și pe mâini, numai că bătrînul ține mâinile-n buzunare, lăsându-le să tremure și acolo și să scuture ritmic poalele jachetei.

– Muțumesc, zice bătrînul.

De fapt, Mircea nu a spus nimic. Pur și simplu a ieșit pe ușă și a întors capul spre el fără să fi găsit imediat ce să-i spună, dacă să-l întrebe ceva sau să-l salute.

Bătrînul locuiește la etajul trei. Ar putea pur și simplu să urmărească pe geam tot ce se întâmplă afară, totuși preferă să iasă afară, să se așeze pe scaun și să stea ore lungi aici fără să aștepte pe cineva anume.

– Mai șezi și tu, zice el. Șezi, că lumea nu fuge nicăieri. Ea pur și simplu nu are unde să fugă.

De unde să știe el că lumea fuge sau nu, că are sau nu are unde să fugă. Sau poate știe. E puțin mai în vîrstă decît taică-său. Dar taică-său încă nu poartă baston, nu-și petrece zilele pe scaunul din fața casei